

Nr 209.

Av herr Nilsson i Linnås, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i gällande giftstadga.

Bland de gifter, som enligt kungl. giftstadgan av den 7 december 1906 räknas till första klassen, är även så kallad »mjöldryga», och får detta gift, även såsom råvara, sålunda enligt nämnda stadga icke av producenten försäljas till någon annan än den, som är berättigad att idka handel med övriga gifter av denna klass, det vill säga apoteksföreståndare. Visst slag av gift får dessutom försäljas till föreståndare för vetenskaplig institution eller laboratorium, eller ock till näringsidkare, som använder visst slag av gift i sitt yrke samt iakttagit de för en sådan rätt stadgade föreskrifter.

Giftstadgan har naturligtvis tillkommit i syfte att förhindra spridning av farliga gifter ibland folket och på så sätt förebygga missbruk av desamma. På grund av det sätt, på vilket mjöldrygan produceras, verkar dock giftstadgan — i fråga om detta gift såsom råvara — alldeles motsatsen till sitt egentliga syfte.

Mjöldrygan är en svampväxt, som utbildar sig på sädesaxen, huvudsakligen på råg, och är på grund av sitt fortplantningssätt mycket svår, om icke omöjlig att utrota. Då sålunda detta gift ofrivilligt produceras av nästan varje lantman, som producerar råg, blir det såsom råvara spritt på landsbygden så fullständigt som möjligt och, om det icke omsorgsfullt bortrensas, även inblandat i brödet till förtäring.

Ehuru detta i de flesta fall blir i så ringa mängd, att förtäringen av bröd av detta slag icke i allmänhet visat sig innebära nämnvärd risk, har dock, enligt min kännedom, i en familj inom Södra Hestra socken,

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 4 saml. 81 häft. (Nr 209—212.) 1

Jönköpings län, samtidigt inträffat två sjukdomsfall — det ena med dödlig utgång — vilka anlitad läkare förklarade vara beroende på förgiftning med mjöldrygor.

Såsom apoteksvara hava mjöldrygor stort värde och röna livlig efterfrågan. På grund härav har man också börjat att tillvarataga desamma, men då de icke kunna försäljas till uppköpare, utan endast av producenten direkt till apotek, blir försäljningen av denna vara på landsbygden med sina stora avstånd i de flesta fall svår och i många fall nästan omöjliggjord, särskilt då det gäller små partier, och folket måste därför i många fall behålla giftet mot sin vilja. Om än lantmannen kommer i tillfälle att avyttra sina mjöldrygor på närmaste apotek, så blir det till det pris, som apotekaren själv vill betala, då ingen konkurrens finnes. Inom Västbo härad av Jönköpings län drevs i slutet av 1911 och början av 1912 av ortens handlande på vissa platser en livlig handel med mjöldrygor. Detta skedde i fullständig okunnighet om giftstadgans innehåll; konkurrensen var stark och varan betalades med upp till omkring sex kronor per kilogram. Emellertid blevo en mängd handlande, och även enskilda personer, som råkat köpa ett eller annat kilogram mjöldrygor, åtalade vid häradsrätten och *måste* dömas att böta lägsta bötesbeloppet 100 kronor, och detta ehuru de genom sin handel till högt pris befriade folket i orten från en stor mängd gift, som de i annat fall kommit att förtära. Det är ju en självklar sak, att ju högre varan betalas, desto bättre tillvaratages densamma. Som synes av detta exempel, verkar giftstadgan beträffande mjöldrygor icke i syfte att undanskaffa och oskadliggöra det gift, som lantmannen mot sin vilja producerar, utan i fullständigt motsatt riktning.

Då detta gift såsom råvara sålunda av naturen nästan årligen sprides i så vidsträckt grad som sker och på vissa orter i ganska stor myckenhet, kan handel med mjöldrygor, om den finge fritt bedrivas, icke hava annan verkan än att koncentrera varan, för att sedermera av vederbörande handlande bliva försåld, antingen på våra apotek eller i utlandet. Om personer skulle finnas, som önska missbruka detta gift, så sätter giftstadgan med sin nuvarande lydelse icke det minsta hinder härför.

På grund av vad jag sålunda framhållit tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte föranstalta om sådan ändring i kungl. giftstadgan av

den 7 december 1906, att handeln med »mjöldryga» såsom råvara måtte bliva fri.

Stockholm den 28 januari 1913.

Bernhard Nilsson.

I motionens syfte instämma:

J. A. Jonsson.

E. Räf.

A. R. Rosenquist.

Nr 210.

Av herr **Erlansson**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om gemensamhetsfiske m. m.*

I Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 6, innehållande förslag till lag om gemensamhetsfiske, har första punkten i 38 § följande lydelse: »Böter, som ådömas enligt 37 §, skola tillfalla kronan.»

Vid genomläsandet av lagförslaget fick jag det intrycket, att den eller de förorättade och icke kronan borde erhålla böterna. Staten har ju ingen förlust av att den ena personen fiskar på den andras område; varför skall den då hava böterna? På denna fråga torde svaras: Böterna skola tillfalla kronan för att i någon mån täcka den kostnad, den ikläder sig genom att skipa rättvisa. Ja, men om man då gör sig den frågan: Är det den brottsliga eller obrottsliga medborgaren, som bör betala denna kostnad? Så torde svaret bliva: Den brottsliga skall betala det, och det gör han ju, då han betalar vad han blir ålagd att böta.

Men man kan, och kanske man bör, lägga en annan synvinkel på frågan, och då får man se, att det blir av den laglydige personens egendom, som böterna tagas. Detta torde framgå av följande exempel: Ett gemensamhetsfiske är ordnat för delägarna enligt fastställd plan. Här fiskar en person på den andres område och gör sig härav en inkomst